

Novo leto — drugi božič

Ljudje po mestih so že zlavnaj pozabili, da pozna stara vera tri božiče: božič, novo leto in sv. Tri kralje

Pred drugim božičem, novim letom, na red slovenski kmet običajno o preteklem letu in kuje načrt za prihodnje. Na Silvestrovo imajo Ziljani že delopust in posejajo okoli tople peči, posli pa se pripravljajo na »bandranje« — selitev. V mraku gre gospodar kropiti in kaditi okoli hiše in izgovarja hišni »žegen« kakor na sveti večer in s na tretji božič — pred Tremi kralji, ki jim pravijo Ziljani »nahtli. Po večerji, ki je prav dobra, povežejo na klop ob peči devet posod, največkrat krožnikov in skodelic za mleko. Pod vsako posodo denejo kakšno reč, ki ima svoj namen; prstan, ki pomeni poroko, denarnico, ki pomeni bogastvo, ključ, ki pomenijo gospodarja, molek, ki pomeni, da bo oni, ki ga dvigne, duhovnik, nuna ali pa vsaj po božnjak, smrekovo vejico, ki prinaša srečo, glavnik, ki pove, da bo človek vdovel, oglje, ki naznanja smrt, culo, ki kaže na selitev, in tulko iz cunj, ki je priča, da bo fant oče, dekle pa mati. Vsak hišni član dvigne trikrat posodo in če dvigne zaporedoma isto reč, ga bo prav gotovo zadela usoda, ki jo odkriti predmet prerokuje. To prerokovanje imenujejo Ziljani »stručno« in je ohranjeno v celoti menda le še na Korškem, v Rusiji in Litvi. V nepopolni obliki je »stručevanje« še ohranjeno pri naših hancih. Ti pa so običaj že modernizirali in izvedejo prerokovanje tako, da napišejo na devet listkov besede: prstan, venec, kruh, ključ, krsta, fant, dekle, cunje in denar. Listke nato zvijejo in jih igralci vlečejo po trikrat miže. Če kdo potegne listek s prstanom, v drugič s ključem in tretjič s culo, pomeni, da se bo v bodočem letu poročil, postal gospodar in propadel. Drugi napisi imajo isti pomen kakor v Zilji, le izžrebanje listka, na katerem je napis »kruh« prerokuje, da bo človek dobil delo. V Zilji in tudi v okolici Laškega vlivajo na Silvestrovo svinec in prerokujejo iz oblike bodočnost: če se naredi kepa, podobna glavi, je to mrtvaška glava in v hiši bo v prihodnjem letu mrlji. Ponekod si pomaga fant, ki hoče zvedeti za ime svoje bodoče žene, s tem, da napiše na Silvestrovo na tri listke po eno deklisklo ime, dene nato listek pod zglavje, zjutraj pa odpre enega izmed njih.

Na Silvestrovo cvetijo tudi zakladi, vendar pa niso kaj pridni, bolj so oni, ki »sveto« na novo leto. Kdor vidi cveteti zaklad in hoče obogatiti, mora večkrat nanj rožni venec. V Beli krajini nikoli na Silvestrovo ne pečejo kruha, če bi pa se kdo izpozabil, pa bo imel zaradi tega vse leto star in plesniv kruh pri hiši. Belokrajinci pa so tudi zelo zvedavi, radi bi videli, kako odhaja staro leto. Zaradi tega se domeni-jo trije očanci in stopijo še tik pred polnočjo v starem letu na tromejo treh posestev in zabijejo v vsak vogal meje kolček. V sredino treh kolčkov stopijo vsi trije in drže levo nogo na mejnik. Molče ko grob in poslušajo med polnočjo in eno uro, kaj se bo v novem letu vse pripetilo. Tako zvedo za nesreče, bolezni, svatbe in tudi za smrt katerega izmed njih. Vidijo pa tudi kako odhaja star, betežen stari, z druge strani pa jo primah urem mladenci. Zadovoljni se potem vrnejo domov, ker so se prepričali, da je stari božič odšel, mudi pa došel.

V Beli krajini je mogoče dobiti na Silvestrovo nevidno kost na Korškem je zato pripraven kres. Ta kost naredi vsakega, ki jo nosi s seboj, nevidnega in odpre tudi vsako ključavnico. Kost si pridobiš tako: Pogumna moža odnese na Silvestrov večer črna mačka, ki pa mora biti brez d'ake, v kraj, kamor ne sega glas zvona. Ko sta dospela, naredita z leskovo šibo, ki je bila v butari, ris, stopita vanj in skubata črna mačka. Med opravilom ju strahjšo po-asti v živaški in človeški podobi, a ne smeta se zbiti in morata pridno prebirati kosti, kadar se loči meso od njih. Pri prebiranju se morata vedno izpraševati: »Ali me še vidiš?« Ko najde prebirač pravo kost, ga tovariš ne vidi več. V tem trenutku pa se zblizajo gore in hribi in ju zaernejajo, da sta v polni temi pod zemljo. Zatem zamahne oni, ki ima nevidno kost, z leskovo šibo na vse štiri strani in gore se smet razmaknejo in z dnevno svetlobo izginje tudi po-asti.

Na novo leto gre staro in mlado v cerkev, prej pa se še umijejo. Oni, ki stopi po vodo, vzame s seboj kos božičnega kruha in ga da vodi, rekoč: »Na, vodo, ti darujem, daruj še ti meni!« Belokrajinci zajamejo nekaj te vode, ki pa mora biti zajeta pred sončnim vzhodom, in jo zlijajo v zeljno kad, da bo zelje provrstno. V drugih krajih darujejo vodi tudi denar in jim, potem ko se s to vodo umijejo, leto dni denarja ne primanjkuje. Denar darujejo vodi tega jutra tudi v okolici Ormožja; v tem kraju pa si mora prnesti vodo iz studenca vsak sam in se ostali ne morejo okoristiti z istim novcem. V Strigovi vrže tudi dekle, ki bi se rado poročilo, na novo leto zjutraj rdečo jabolko v studene: jabolko mora biti z božične mize ali božičnega drevesca. Če splava jabolko v vodi s pecljem navzgor, bo dobila dobrega in pridnega moža, hudočen in siten pa bo njen dedec, če je pri jabolku muha nad vodo. V okolici Laškega pa dosežejo bogastvo že s tem, da položijo poleg vode, s katero se na novo leto umivajo, novic. Najlepše pa počaste vodo za novo leto v Pojanski dolini, v Malenskem vrhu. Na vse zgodaj prižgejo pri vodi lučke; take lučke gore pri vodi, kamor nadijo prat, ob studenih na vodnjakih in kjer imajo vodovod, tudi pri pipah. K lučki postavijo potico, v katero zasade novic. Ta dar imenujejo novoletni dar vodi in ga dobi navadno dekla, ki pride prva po vodo. V tej dolini, posebno pa so v okolici Trebja, vedo da teče med polnočjo in prvo uro v gel natočiti oni, ki bi prišel o pravi minuti novemu letu — eno minuto — v vsakem studencu srebo. Poln škal srebra bi si moki studencu.

Ko se vrnejo na novo leto od maše, tiše oni, ki je prv stopil v hišo ali v sobo, vrata, da drugi ne morejo vstopiti in morajo razbijati po njih in jih odriniti s silo. Dekletom pa se tega dne od maše silno mudi domov; ona, ki pride prva, ima upanje, da se bo še v tem letu poročila. Za ostale pa velja, da bodo vse leto prav ta-

Prva je zdejlo sta-ro le-to, ži-har sme-ve-se-li vsi,

Peter Zmitek: Koledniki

ko urne kakor so hitele domov, kar bo žanjicam prav v ponos. V dravski dolini bodo vse leto srečni, če so jedli na novo leto svinjsko meso, drugod svinjsko glavo, v Lendavi pa bi zapravili srečo za leto dni, če bi se na novo leto gostili s perutnino. Skoro po vsem Slovenskem je navada, da ostanejo na novo leto ženske pri hiši; kogar bi tega dne srečala prva ženska, ki imel srečo. Prekmurci zaradi tega naroče sosedu, da pride na novo leto prvi v hišo, obiskani pa vrne uslugo sosedu. V Prlekiji pravijo da se bo ženska, ki je prišla na novo leto prva v tujo hišo, skozi vsa leto potepala, hiši pa, v katero bi vstopila, bi odnesla srečo. Dekle vpraša na novo leto fanta, ki za sreča prvega, kako mu je ime in izve tako za ime bodočega moža. V Beli krajini se bo v hiši kjer je prva prestopila prag ob novem letu ženska, razsuševala posoda. Da bi ne popokali obroči na čebrih in sodih, povabijo tudi v Mokronogu moškega kot prvega obiskovalca za novo leto. V Prekmurju pometajo tega dne smeti od praga v sobo, če bi delali narobe, če bi pometali smeti kakor navadno preko praga iz hiše, bi pometli srečo za leto dni iz hiše. V primeru, da se oglasi na novo leto berač pri hiši, ga Prekmurci obdržijo do drugega dne in si tako zagotovijo v teku leta najmanj eno poroko;

imeli bojo kakor pravijo, »mladožence«. Denarja pa tega dne nihče ne da rad iz rok, če ni že prej sam prejel kak novic; imel bi drugače smolo, da bi moral vse leto samo denarce šteti. Prekmurec je tudi nejevoljen, kadar na novo leto sneži; prepričan je, da bo tega leta slaba žetev. Fant in dekle položita po kosilu pod mizo vsak svojo prašičjo kost in pokličeta psa; katerega kost pes prej odnese, ta se bo v letu prvi poročil. Ponekod je tudi ostala še novoletna koleda. Tako pozdravi Prekmurec, ki stopi prvi v sobo: »Bog vam daj v etom novem letu srečo, zdravje, veselja, kruha, vina največ pa dušnega zveličanjale. Tega dne se tako pozdravljajo med seboj tudi sosodje, v nekaterih vaseh pa prihajajo na novo leto ali pa na predvečer »pes marjje« in zapojejo na pragu:

»Staro leto minilo,
to novo se začelo...
in končajo:
»zdravo, srečno novo leto
vam želimo!«
Pesmarji imajo s seboj dolge šibe in te peškajo kakor drugod na tepeznico.

V. M.

O slovenski književni proizvodnji v l. 1939

Če bo kdaj pozneje sestavljena statistika naše književne proizvodnje v pravkar zaključenem letu, se bo nemara pokazalo, da smo številčno nekoliko naradovolni v primeri s prejšnjimi leti. Pri tem mislimo seveda samo knjižne izdaje, revialne produkcija je ostala v glavnem nepričeta, saj so izhajale vse naše pomembnejše in že ustaljene revije. Nazadovanje pa ni tako občutno, da bi močnejše vplivalo na duhovno bilanco naše književnosti v tem zgodovinsko prelomnem letu. Bati se je, da bo vojna s svojimi psihološkimi in gospodarskimi posledicami, tudi v primeru, da naša država ne bo potemljena v njen strahotni vrtnec, silneje vplivala na književno proizvodnjo že v l. 1940. V vojskujočih se velikih državah opažamo sicer presenetljivi pojav, da se prebivalstvo v zaledju čedalje bolj zateka h knjigi; in da gre knjiga v zelo velikem številu tudi na fronto. Morda se bo v konkratnih sedanje vojne, ki zahteva z ene strani mnogo poživalnosti in trdne discipline, z druge pa ne šteti s svojim do skrajnosti stopnjevanjem naturalizmom, razvila nova potreba duhovnega življenja. Z njo utegnejo nastati nove močnosti tudi za literaturo in umetnost. Vsi vidiki v bodočnost pa so sedaj še močno nejasni in v negotovosti časa ni mogoče niti naslutiti, kaj bo prihajajoče leto prineslo nam in kaj drugim narodom. Vsekako se v sedanjem položaju zastavljajo tudi literaturni vedno večje in odgovornejše naloge. Oster dih sedanje časa ne bo prenašal plehkih stvaritev; vedno bolj se bo kazala potreba, da se literarno ustvarjanje podvrže strogi selekciji in da naj izhaja samo to, kar podpira duhovno povzdolje človeka in naroda v sedanjem, s tolikih strani duhu in njegovim zakonom sovražnem času. Pogled v prihajajoče leto potemtakem ne odpira posebno vabljivih in lahkotnih vidikov niti za literaturo in umetnost. Bo leto preizkušnje pisateljev in čitateljev. Razvoj naše književnosti in kult slovenske knjige, ki se je razvil zlasti v zadnjem desetletju, pa obeta, da bomo dobro prestali tudi take preizkušnje, seveda pod

pogojem, da se ne spremeni bistveno naš sedanji položaj. Če se sedaj ozremo po rezultatih leta 1939, uvažujemo predvsem tiste postavke, ki pomenijo manjši ali večji dogodek v naši literarni kroniki. Ne gre nam torej za bibliografsko naštevanje vsega, kar je izšlo; hoteli bi samo opozoriti na nekatera bolj ali manj tehtna in pomembna književna dela, ki jih je prineslo to leto. Ob koncu prejšnjega leta, torej na pragu 1939, smo dobili v izdaji Tiskovne zadruge prvi del velike Prešernove bog arije iz peresa univ. prof. dr. Franceta Kidriča. Ta knjiga, ki samo vzbuja željo po nadaljevanju in zaključku, je bila eden izmed vrhov sezona 1938/39. Prav tako se je pojavilo nekaj ob koncu leta obsežno delo zgodovinarja dr. J. Zontarja »Zgodovina mesta Kranja«. Če gremo odtod k nadaljnjim plodovom znanstveno-publicističnih prizadevanj, ki jih je obrodilo l. 1939, vidimo lepo vrsto knjig, katerih vsaka ima svoje mesto v poučni literaturi. Tako na pr. Zbornik ob dvajsetletnici Jugoslavije, ki je izšel nekoliko pozno za sam jubilej, a ne prezorno za svojo tehtno vsebino in praktično uporabnost. Sem sodi tudi Kočevski boričnik v zdi; Družbe sv. Cirila in Metoda, ki je velika, znanstveno važna zbirka razprav o narodnostno mešani pokrajini Slovenije. V tem letu je nadalje izšla ena najlepših knjig, kar smo jih dobili Slovenci v zadnjih letih. dr. Fr. Mesesnela monografija o bratih Šubelc, ki se odikuje po vsebini kakor po krasnih ilustracijah Slovenska matica je izdala dve daljši razpravi: dr. Fr. Petreta spis »Pohuk na Ilirizma pri Slovenceh« z delno novim gradivom in zanimivim obravnavanjem Sanka Vraza ter filozofsko razpravo dr. Alme Sodnikove o Descartesu. Naše lezko-slovnio vede sta obogatili dve izdaji Znanstvenega društva: Issčenkovo »Narečje vasi Sele na Roču« in Bezlavet »Oris slovenskega književnega ižgora«.

Mladi znanstvenik ruskega porekla, doc. dr. A. V. Isačenko je poleg tega izdal pri Akademski založbi svojo studijo »Slovenski verz«, in ob koncu leta pri Modri ptici moderni učbenik ruskega jezika z naslovom »Ne bojmo se rušine«. Iz literarne zgodovine je v budila splošno pozornost in priznanje ob-ezna študija o Askereu iz peresa dr. Marje Boršnik-Skerlakove, dr. Braiko Kreft pa je objavil odlomek iz svoje disertacije »Puškin in Shakespeare«. V izdaji naših starejših pisateljev je izšel nov zvecek zbrana dela Frana Erjavca. Ena najpomembnejših in najzanimivejših izdaj tega leta in vseh zadnjih let je obsežna knjiga Antona Sovreta »Stari Grki«, ki je začela Mohorjevo Občno zgodovino. Ta knjiga je v vsakem pogledu v čast naši znanstveni publicistici. Pozornost je vzbudilo tudi lepo opremljeno delo Jožeta Kalovška »Slovenski domovi«, ki je sklenilo serijo etnografsko-umetniških studij tega avtorja. Zanimive vidke v sodobno fiziko odpira knjiga Miroslava Adlešiča »Naravoznanstvo in sveovni nazre«, v katoliško filozofijo pa nas vodi prvi zvezek izbranih spisov predstavitelja naše tomistične filozofije, dr. Aleša Ušeničnika. Omeniti je treba še Poljarčev »Pedagoško biologijo«. Velikera pomena za utrjevanje naših duhovnih vezí s francosko kulturo je prof. dr. Fr. Šturma velikopotezno zasnovani »Francosko-slovenski slovar«, čigar dva zvezka pričujeta, da se z njim izpolnjuje velika vrzel v naši leksikalni literaturi in vzbujata željo po uspešnem in morda pospešenem nadaljevanju. Izšel je tudi zanemiv prispevek k zgodovini slovenske medicine, dr. Ivana Pintarja spis »Medikokirurški učni zavod v Ljubljani«. S temi podatki nismo segli na nekatera specialna področja, na pr. v pravno, pedagoško, narodno-gospodarsko, socio-politično, kmetijsko in drugo književnost, ki takisto zaznamuje več pomembnih knjižnih izdaj.

V letošnji številčno pač še zelo skromni lirčni žetvi, kolikor je izšla v knjigah, so bile nekaj slovstveni dogodek samo tri knjige: drobna, a pesniško značilna in klena zbirka Vide Tauferjeve »Vefe v vetru« (Tisk. sv. Cirila), Iga Grudna »Dvanajsta ura« (Slov. matica) in Boža Vodučka »Očarani svet« (Mlada ptica). Izmed teh je prva odkrila najboljše sodobno slovensko resnico, druga je še bolj orisala pesniški profil že priznanega poeta in pokazala nove, krepke poteze, tretja pa predstavlja prvi v zaključeni knjigi originalen pesniški donesek, ki ga B. Voduček vnaša v sodobno slovensko poezijo. Zbirka Cvetka Zagorskega »Bog umira« je samo nakazala neke nade, takisto ne predstavlja zbirka Emanuela Kolmana »v svetlobah n sencah« originalnejše pesniške osebnosti. V epični poziciji smo dobili v knjigi J. Lovrenčičevega »Slobarja iz Trnave«, ep iz 16. stoletja, ki pa sega po nastanku desetletje nazaj. Novim pesničkim zbirkam je treba pridružiti izdaje Prešerna (kompletne, 2 natisa), Gregorčiča (Izb. A. Pirjevca) in žalostnih narodnih pesmi (Izb. J. Glonarja). Naj v tej zvezi omenim tudi novi prevod Máchove pesnitve »Maj«, delo dr. T. Neteta Debeljaka, ki po svoji poetični prednosti odtehta mnoge originalne stvaritve. Izšel je v bibliofilijski izdaji z ilustracijami slikarja M. Maleša v krasni bibliofilijski opremi je izšel tudi zbor iz spisov A. M. Sloimška v redakciji T. Debeljaka in z ilustracijami E. Justina.

Silvestrov maček
Prišla je noč za stroge obračune: kaj delal sem vse leto? — izprašuje vsak svojo vest, en sam odgovor čuje: »Pri vinu gledal v kalne si tolmune.«
Nocoj je meni brenka vest na strune: Kdor pije, poje naj, ne pa vzdihuje, in nad življenjem se pian zgleduje, kdor to počne, ta trčen je od lune.
»Pri Lojzki« in »Pod skalco«, še v »Dajdanu« in v marsikterem drugem pivskem hrantu pozabljal v vinu sem svetá br-estl.
Naj ve, kdor me takrat je uzrl na cestl, da vseh tegob življenja bil je truden nesrečni pesnik, doktor
IGO GRUDEN

V pripovedni prozi je dalo leto 1939 nekaj obilno letino, če štejemo vse izdaje ljudskih književnih družb in spise, ki so izhajali v revijah. Če pa izvzamemo Prežihova Voranca koroski roman »Pozganica«, delo nesporne epične sile in literarne vrednosti, ter uvažujemo še Ingoličev agrarni roman »Soseska«, ni vsaj v knjižni izdaji izšlo nič takega, kar bi bilo posebno značilno za smeri in za umetniško raven slovenskega pripovedništva. France Bevč je izdal letos »Legendo«, povest »Pravico do življenja« in (v Gorici) povest »Huda ura«, ki samo potrjuje njegov epični sloves, ne odprajo pa novih vidikov. Zanimiva knjiga se je pojavila ob koncu leta: so to pripovedno spisane narodopisne črtice iz Slovenskih goric, Ignaca Koprivca »Kmetje večraj in danes«. V ostalem so izšle nekatere izdaje že objavljen h spisov, tako na pr. 2 knjigi »Izbranih planinskih spisov« Janka Mlakarja. Izbrano delo Zofke Kvedrove (prav za božič dve nadaljnji knjigi s krajsjo prozo). — Posebneza pregleda bi bila vredna naša neugnano napredujoča mladinska književnost.

Prevodna literatura se je nekoliko zmanjšala, vendar je izšla vrsta dobrih prevodov, med njimi Eve Curie življenjepis »Madame Curie«, Cronin, »Zvezde gledajo z neba«, Gagerm, »Cesta«, Fruš, »Emancipiranke«, K. Novy, »Samotni Křešine«, Gorki, Poletje itd. Zdi se, da je naš knjižni trg že tolikanj zabasan s prevodi, da upada zanimanje in da se čitatelji — z njimi pa tudi založbe — od leta do leta bolj očitno vračajo k izvirni produkciji, ki obravnava domačo zemljo in slovenskega človeka.

Velik del naše izvirne pesniške, pripovedne, esejistične, publicistične in znanstvene proizvodnje je zakopan v revijah, kakor so »Ljubljanski zvon«, »Sodobnost«, »Dom in svet«, »Modra ptica«, »Dejanje«, »Obzornica«, »Mladika«. Tem se je v zadnjih dveh letih pridružila lepo opremljena revija za likovno umetnost in poezijo »Umetnost«. V aktualni publicistici stoji ta med prvimi revija »Misel in delo« za napredno in »Case za katoliško ideologijo. Pregled naše revialne književnosti od literarnih do strokovnih obzornikov bi bil poglavje zase. Pokazal bi kar izredno stremljivost slovenske literature in zlasti še publicistične ter izpričal z novimi dokazi veliko vlogo revialnega tiska v slovenski književnosti. V prihajajočem letu 1940 bo vodila literarna revija »Ljubljanski zvon« nastojala je šestdeseti letnik, kar bodi častni jubilej vse naše revialne literature.

Novoletna križanka

1	2	3	4		5	6	7		8	9	10	11	12	13	14
15					16				17				18		
19				20		21					22		23		
24			25		26		27				28		29		30
35															
42	43		44				45			46		47			48
49							51								53
54															
58															

Vodrovano: 1. Verdijeva opera; 8 uspeh Jbelovarja zemlje; 15. ameriški astronom (*1868.); 16. kraj na otoku Braču; 18. Ibsenova drama; 19. koničast vrh; 21. smola vzročnočimnijskih figovcev, ki se predelana uporablja za izdelovanje laka, firneča td.; 23. preprosto orožje, tudi belovadno orožje; 24. skrajzen v vodo segajoč del kopne; 25. plemičko, mestno, državno znamenje; 27. mesto v Kašmiru; 28. pasja pasma; 30. kemični znak; 31. puščavski veter v severni Afriki, ki nosi vroč pesek; 33. drevo, planina v drnski banovini tudi ime več slovenskih vasi; 35. korovni greben v tropnem morju; 36. razpoloženje; 37. vojaška ednica; 38. rečovnik; 40. graščini slog; 42. kratka akademskega naslova, tuž. Nušičeva komedija; 44. najvišji predstavniki kraljevske oblasti v upravni ednici; 45. umetniški tizelek; 47. glasbena lestvica, mesto v Bački ob Tisi tudi pojem v gramih izražene molekularne teže; 48. pritrilnica; 49. tekočinska posoda; 51. madžarski romanopisec (*1825., †1904); 53. prenaseljenih, zaupnih po očih; 54. tropično drevo; 56. trgovina; 58. domača žival — križanka; 59. napotek za ravnanje; 60. grški pesnik v 6. st. pr. Kr. Navpično: 1. danski kipar (*1770., †1844.); 2. posledica razvojnosti; 3. peveki glas; 4. osebni zaimek; 5. rimska mera in bakren novic, igralna karta, enka na igralni kocki, tudi kemični znak za prvino; 6. pisalno-risalna tekočina; 7. grški slikar v 4. st. pr. Kr.; 8. egiptčanski smični bog; 9. dvoživce bolezen, tudi nebežno znamenje; 10. globna v tekoči vodi, tudi kemični znak za drago kovino; 11. števnik; 12. preprosto orožje, godalnik, tudi krožna črta; 13. jezero in ob njem istoimno mesto v Ze'rnjenih državah Severne Amerike; 14. zro'ovnosko znana meja na gora na jugu Jugoslavije; 17. prirod-

na energija; 20. rastlinska oblika; 22. prehod čez vodo; 25. morskii ptič; 26. ruski pisatelj — Nobelov nagajenec (*1870.); 28. perzijski pesnik v 11. st. po Kr.; 29. drevo; 31. riba; 32. godzina rastlina; 33. oseba iz sv. pisma; 34. za izvršitev odnosno neizvršitev dejanja določeno razdobje; 39. posmrtno bivališče blažen h po veri starih Slovanov; 41. dolina na Korškem; 43. izdelki potujočega obrtnika — prodajalca; 45. Maupeasantova živalska zgodba; 46. plinasto stanje tekočin, tudi jugoslovanska in turška denarna enota; 48. korstno ukvarjanje; 50. slovenski skiadatelj (*1868., †1932.); 51. les nekega iglastega drevesca; 52. reka v Nemčiji, nekdanji pritok Donave; 53. francoski romanopisec (*1804., †1857.); 55. nipnoske slavnostne igre; 56. vprašalnica, kemični znak za kovino, tudi kitajska dožlinska mera; 57. ime več nordijskih rek, tudi kratka naše časopisne agencije; 58. kratka akademskega naslova.

Rešitev božične križanke
Vodrovano: 1. edinstvo; 7. Spinoza; 13. rog (3. Rog); 14. bariton; 16. los; 17. Iz; 19. volek; 21. rt; 22. nakit; 24. Čapek (1. Karel Matej); 2. Karel; 3. Josef; 27. Apolon (2. apolon); 29. balerina; 31. Ovid; 32. soj; 33. leha; 34. arabeska; 36. Kosovo; 38. koraj; 39. kadek; 40. ar (2. Ar = argon); 42. teran; 44. bi (2. bi = bizmut); 45. god; 47. padanje; 49. Nin; 50. okarina; 51. taploka. Navpično: 1. Erika; 2. dož; 3. Ig; 4. Ob; 5. Savin; 6. trot; 7. stečaj; 8. pokal; 9. In (= Indij; 2. In); 10. ol; 11. zor; 12. avstra; 15. il; 18. Dalibor; 20. neresece; 22. Novák; 23. koder (2. Koder); 25. pelod; 26. Kihot; 28. por; 29. boa; 30. nav; 32. skleda; 34. Arago; 35. satan; 36. kanja; 37. očina; 39. Kant; 41. rok; 43. Ra (2. = radij); 44. oven (2. Oven); 46. da; 47. pi; 48. op; 49. No.